

לונדון, 12.10.35

לא. רייס
Sr. Poetz 941
Warszawa

חברים יקרים -

1. חשובה על השאלה העיקרית שבמכתבכם מיום 3.10.35
חסצאו במכתבי שללחתי עוד לפני כך לפינשטיין. ממקורות מוסמכים
ידוע לי שאין בדעת הממשלה להרחיב את הסכסוך האיטלקי האביסיני,
עד כדי מלחמה בינה ובין איטליה. גם מוסוליני יחשוב הרבה לפני
עשותו צעד שיש בו מעין הכרזת מלחמה על אנגליה. כנראה שהסנקציות
יהיו מוגבלות בשטח הכלכלי. כל המפלגות באנגליה - המסחרים,
הליברלים והפועלים (לרבות הקומוניסטים) חומכים בעמדת הממשלה,
ועמדה זו אינה אומרת מלחמה. סנקציות קולקטיביות - והממשלה
כדגישה חמיד את הקולקטיביות - אינן מכוונות להרחבת שטח הריב.
אנגליה היא בכללה פציפיסטית, יותר מאשר איזו ארץ אחרת, ואם כי
רוב העם הסכריע רוגז על מעשי-השוד של איטליה, ורוצה באמת
(מסעמים פוליטיים ומוסריים) למנוע את כיבוש הבש - אין הוא
רוצה לעשות מלחמה. במידה שיש התנגדות לעמדת הממשלה - הריהי
לצידה של מניצח סנקציות, ומשונה ששני האגפים המתנגדים אמילו
לסנקציות קלות הם שני האגפים הקיצוניים: מצד אחד הימין
הקיצוני (ביברוק, אמרי) והשמאל הקיצוני (קריסט, I.L.P.
- אבל לא הקומוניסטים)

הבהלה שקמה בארץ לא היתה מיוסדת. אחרי הודעת הנציב,

אשר בוודאי נחפרסמה גם בוורשו, אני מקווה שהקהל ירבע. על פי
דרישת הנציב הסכימה כאן הממשלה לאשר ערבות הממשלה הארי"ת

- 13 -

לבנקים בסכום של 500,000 לא"י למען מנוע פשיטת רגל של הבנקים הקטנים.

2. אין אני רואה איפוא יסוד לחששכם המוגזם שבא"י

לא יהיו "טיכויים" לפעולה חפשיית וליצירת קשרים עם כל חלקי החנועה העולמית. "איני יודע בדיוק מה החלט סוף סוף בלוצרן בסועצת האיחוד בדבר העברת המזכירות. אבל אם ההחלטה היתה חיובית - אין כל ספק למנוע את הגשמתה. אני חושב העברה זו לתכופה וחיונית בקשר עם העברת מחלקת הארגון של ההסת' הציונית. חנועתנו היא עכשיו הלוז של החנועה הציונית. ויש צורך שכוחנו יגדל ויתבצר. פעולה חשובה להגברת החנועה הציונית והסתדרותה לא תתכן בלי קשר אפי'ז, מחסיד ובלתי אמצעי עם הנהלת חנועתנו. ברור שבדעתי לחזק את כל חלקי ההסת' הציונית - אבל גם מבחינה ציונית כללית עלי לדאוג לחיזוק חנועתנו. המצא מטרד האיחוד שלנו מחוץ לא"י יקשה מאוד על הקשרים עם כל חלקי חנועתנו וישים לאל הרבה אפשרויות להגברתם.

3. אני עומד לשוב לארץ בעוד שבוע או עשרה ימים

ומיר אגש לארגון פעולת מחלקת ההסתדרות. יש בדעתי לארגן ועדה מצומצמת של חברינו שאחם אתיעץ בכל ענין תחדרוחי. מזכירות האיחוד לדעתי צריכה להיות בוועדה זו.

4. אני רואה חשיבות ברעיון על הקמת איזה מוסד

ליקוודציוני בפולין בשביל העולים. איני יודע את האנשים המספלים בכך ואיני יכול לחוות דעה על ההצעה המסוימת שבמכתבכם לקפלן מיום 3.10.35. טוב היה שנתייעץ על כך בירושלים.

5. אני שולח לכם העתק מכתבו של שקולניק מברלין.

6. פיינסטיין כותב לי על הצעתו במרכז המפלגה בדבר

יצירת ביטח כוח לאומית דימוקרטית של יהודי פולין. הצעה זו נדחתה ע"י המרכז. אני יודע מדוע. כנראה שתנועתנו בפולין עדיין נבוכה בשאלת יחסה לענינים יהודיים כלליים. מה שהבינו הקומוניסטים בצרפת - ליצור "חזית עממית" בשאלות לאומיות - עדיין לא הבינו כמה מחברינו בפולין. הם עדיין חושבים לטרפה כל פגע עם מוסד לאומי כללי. קשה לי לישב עמדה זו עם עמדתכם בשאלת הקונגרס היהודי העולמי. נראה לי שאינציאטיבה יהודית כללית בפולין מצד חנועתנו יש לה ערך רב. מדוע לא יקרא מעין קונגרס יהודי פולני? מדוע לא נופיע הראשונים בכל ענין לאומי כללי? היש איזו סתירה בהופעה זו לכשרות סוציאליסטית? ברור לי שאין אנו יכולים להיות הכוח המכריע ביהדות הפולנית אם נוסיע רק לקונגרסים ציוניים. עלינו להיות הכוח הראשי והאינציאטור גם בענינים מקומיים וגלוחים כלליים. אי אפשר שהיהדות לא תגיב על נירנברג, ואין דבר יותר נאה ומתאים לאינציאטיבה לאומית שלנו מארגון פעולה עממית נגד גזרות היסלר. אני מציע למזכירות האיחוד לדון בשאלה זו עם המפלגה, ואבקשכם למסור למרכז דעתי בענין זה. - אם כי אני יודע שאני פסול בעיני המרכז בחור "אדם של כלל ישראל". מלבד המסגה הפרינציפיוני אני רואה בעמדה זו של מרכז המפלגה נזק רב לתנועתנו ומפלגתנו בפולין.

7. פייננסיין כותב לי על הסכסוך במשרד האר"י בענין הנשיאות. אין ספק שעמדתכם בשאלה זו צודקת. אבל איני בטוח אם עמדתכם ברגע זה היא נכונה. אין אנו מעוניינים ברגע זה במריבות - ומה שמגיע לנו - ומגיע לנו החצי המלא בהנהלת המשרד - נקבל. צריך רק לבחור את השעה הנאותה. אנו עומדים בפני שנויים ארגוניים חשובים במבנה התנועה הציונית. יתכן שבזמן לפולין לשם כך (אך לא לפני סברואר); יעמדו אז שאלות לא רק בדבר המשרד, ולא הייתי רוצה שבינתיים יקולקלו היחסים בינינו ובין כל שאר המפלגות. לא מן החכמה לריב ברגע אחד עם כולם בבת אחת.

8. אני מלא דאגה לגורל "דאס ווארט". לא יתכן שהעתון יתקיים על חשבון כספים שהוא מקבל מן החוץ. עזרתי למשלוח 500 הלי"ש - אם כי בלבי לא הייתי לגמרי שלם את הדבר, כי אני חושש שאנו נוהגים על צרור נקוב. חסיכות חיצוניות אלה מן ההכרח שיפסקו. אולם חושש אני גם לקלוקל המוסרי הכרוך בזה. הברינו ישענו על עזרת חוץ, ולא יעשו את המאמצים הדרושים שהעתון יהיה נושא עצמו.

סודי

9. ביום ג' חתקיים פגישה עם הממשלה. ישתתפו מיניסטר המושבות, הנציב העליון ופקידים גבוהים אחדים של משרד המושבות. אנו מנישים מחרמים חזכיר למיניסטר המושבות על העניינים שדון בהם: א) קרקע (נגב, בית שאן וחולה), ב) עליה - הגדלת העליה העובדת ואישור כל הבלתי לגליים הנמצאים בארץ. ג) עזרת הממשלה לתעשייה - שנוי שיטת המכס והתעריפים

- 16 -

ומתן זכות בכורה אימפריאלית. (ד) עודף המסלה - לעבודות
 ציבוריות שימנו אח מפעלנו (גיקוד, דרכים ועוד) ותגדלת תקציב
 החינוך והבריאות ליטוב.

10. על ענין שידול (מפרעה) בתחתי לפיינסמייין.

11. הכתבו לי על חכניחכם לארגון המזכירות.

לוקר כנראם יעבור לארץ בשבועות הקרובים.

על השיחה עם אלטר ועל שאלת החזי"ח המאוחדת אכתוב לחורף -

מכתבי זה נתארך כבר גם בלי זה.

שלום לכם,

ד. בן-גוריון